

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд представен за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” към катедра „Начална училищна педагогика“ при СУ „Св. Климент Охридски“

от доц. Георги Владимиров Игнатов, доктор
СУ „Св. Климент Охридски“, Департамент по спорт,
катедра „Спортни игри и планински спортове”

ТЕМА: *„Дидактическа технология за развиване на координационните способности на ученици от начална училищна възраст чрез гимнастиката”*

Автор на дисертационния труд: Николина Милкова Танкушева

Научен ръководител: проф. Елена Джамбазова - Спасунина, доктор

Началната училищна възраст е оптимален период за развиване на двигателната координация. Затова способстват пластичността на нервната система и усъвършенстването на функциите на анализаторите. Независимо, че гимнастическите упражнения са изкуствени форми на движения, те си остават най-доброто средство за усъвършенстването на моториката на учениците на възраст 9 години, както и на двигателната им координация.

Всичко свързано с оптимизирането на обучението за развиване на координационните способности на ученици от началната училищна възраст със средствата на гимнастиката заслужава одобрение и засилен изследователски интерес. Това е и гледната ми точка от която ще анализирам и ще дам своята оценка за идеите и резултатите в дисертационния труд на тема *„Дидактическа технология за развиване на координационните способности на ученици от начална училищна възраст чрез гимнастиката”*.

Дисертационният труд е оформен в едно книжно тяло с обем от 258 страници, от които 221 основен текст, съдържащ 39 основни и 2 нормативни таблици и 69 фигури, 14 страници използвана литература, както и 37 страници приложения. В структурно отношение трудът е построен правилно, като включва увод, три основни глави, изводи и препоръки, приноси и библиография. Като структура, обем и последователност на

изложението предложеният дисертационен труд отговаря на основните изисквания за такъв род разработки.

В увода целенасочено и обосновано е изяснена актуалността на проблематиката на дисертационното изследване.

За подготовката на **глава първа** в обем от 78 страници са използвани 199 източника, от които 150 източника на кирилица (от които 3 документални източника), 37 на латиница и 12 интернет сайта.

В тази част на труда Николина Танкушева ни запознава с теоретичната постановка на проблема. В първа подглава последователно и систематизирано са изяснени ключовите понятия: техника, технология, технологичен процес и дидактическа технология, както и взаимовръзката им с науката. Във втора подглава авторката задълбочено ни запознава в детайли с двигателните способности на човека. Направен е обстоен анализ на кондиционните способности, като сме запознати с всички двигателни качества на човека. Анализирани са и координационните способности, като са представени сензитивните периоди и средствата и методите за тяхното развитие. Специално внимание е отделено и на мястото на координационните способности в училищното физическо възпитание и спорт. В трета подглава сме запознати детайлно с анатомо-физиологичните и психични особености на учениците от началната училищна възраст. Четвърта подглава е посветена на значението и мястото на гимнастиката в системата на физическото възпитание и спорта. Нагледно са представени видовете гимнастика и средствата на гимнастиката, както и класификацията на средствата на основната гимнастика. В края на тази подглава сполучливо е анализирана учебната програма по физическо възпитание и спорт за трети клас.

В тази част на труда отлично впечатление прави творческото изследване на литературните източници по изследваната проблематика. Проучването на състоянието на проблема е извършено компетентно и в необходимия научен стил.

Във **втора глава** “Цел, задачи и методика на спортно-педагогическото изследване”, в своята логична последователност в обем от 34 страници са представени хипотезата, целта и произтичащите седем основни задачи, формулирани ясно и точно и даващи ясна представа за намеренията на докторантката.

Авторката е описала предмета, обекта и контингента на своето изследване, а приложените изследователски методи дават възможност за обективен анализ към постигането на целта и задачите на труда. Подробно е описана организацията на изследването, тестовете за спортнопедагогически контрол и математико-

статистическите методи. В края на втора глава изключително подробно е представена дидактическата технология за развиване на координационните способности на ученици от III клас.

В структурно отношение, разработването на глава втора е научно обосновано и удовлетворява напълно, а съдържанието и допринася за високата стойност на дисертационния труд.

Анализът на резултатите в глава трета, в обем от 85 страници дава възможност да се изведат важни за теорията и практиката обобщения. Положен е огромен изследователски и анализаторски труд, който по мащабност напълно задоволява изискванията на една докторска работа.

Третата основна глава се състои от пет подглави, като всяка една от тях е свързана с решаването на съответната задача на изследването в дисертационния труд.

В първа подглава са представени резултатите от сравнителното изследване на координационните способности на 9-10 годишни ученици по демографски признак. Обхванати са 1073 деца от 10 български селища – София, Пловдив, Бургас, Велико Търново, Търговище, Смолян, Свиленград, Радомир, Кубрат и село Смилян. Чрез използването на еднофакторния дисперсионен анализ е изследвана хипотезата, че координационните способности не зависят от населеното място, в което учат третокласниците. Анализът на резултатите показва, че броят на хората в населеното място може да бъде диференциращ фактор за проявата на различните двигателни умения, включително координационните способности.

Във втора подглава се анализират средните стойности и вариативността на изследваните признаци, характеризиращи координационните способности на 9-10 годишни ученици и на тази база се предлага да се разработи експериментална методика за развиване на тези способности със средствата на гимнастиката.

В трета подглава са представени резултатите от спортнопедагогическия експеримент и по-конкретно на средните стойности и вариативността на признаците на физическото развитие в началото и в края на експеримента на изследваните групи.

В четвърта подглава, докторантката представя факторната структура на физическото развитие и координационните способности на 9-10 годишни ученици.

На базата на направените анализи и обобщения в четирите подглави на трета глава, с помощта на съвременни математико-статистически методи е разработена нормативна база за оценка на физическото развитие на координационните способности на ученици от III клас, представена в пета подглава.

В последната част на дисертационния труд са направени изводи и са формулирани препоръки, които кореспондират и се основават на решаването на поставените изследователски задачи и произтичат от направения анализ, като дават отговор на формулираната научна хипотеза.

От разширеното научно търсене, направените изследвания и анализи в дисертационния труд, ми позволяват да посоча следните основни приноси за практиката:

1. Обогатени са знанията относно научно-методическите основи и възрастови особености при развитие на координационните способности на 9-10 годишни ученици.
2. За първи път у нас е проведено изследване върху координационните способности на 9-10 годишни ученици, чрез тестова батерия за определяне на нивото на този тип способности и настъпилите в него положителни изменения.
3. Създадена и апробирана е дидактическа технология за формиране и развиване на координационните способности на 9-10 годишни ученици от началната образователна степен.
4. Разработени са нормативни таблици за оценка на състоянието на координационните способности, съответно на момичета и момчета от III клас, с помощта на сигмалния метод.

Приносите на дисертационния труд имат както научно, така и научно-приложно значение и допринасят за обогатяване на знанията в областта на развитие на координационните способности със средствата на гимнастиката.

Докторантката има три публикации, които напълно отразяват научните търсения по темата. Авторефератът отговаря на изискванията.

В **заключение** ще отбележа, че Николина Танкушева е уважавана преподавателка в СУ „Св. Климент Охридски“. Личните ми положителни оценки за ас. Танкушева като научен работник се допълват и от професионалната и състезателна дейност в Националния отбор на България по спортна гимнастика в недалечното минало, както и от треньорската и работа продължаваща в момента.

Тези позиции позволяват на докторантката да разполага не само с подробна информация и цялостен поглед върху общото състояние на спортната гимнастика в национален и световен мащаб, а така също и на този спорт сред подрастващите, вкл. планирането, управлението и контрола на спортната подготовка и възможност за пряко участие в организационно-управленските процеси. Всичко това е дало възможност на докторантката да направи изследвания с такъв задълбочен характер.

Рецензията на дисертационния труд е разработена на много добро научно ниво, с нужната теоретична и приложна стойност в областта на спортната гимнастика. Представеният дисертационен труд има завършен вид.

Направеният задълбочен анализ на обучението за развиване на координационните способности на ученици от началната училищна възраст със средствата на гимнастиката, проведените експерименти и получените в него резултати, обогатяващи оптимизирането на процеса на обучение на 9-10 годишни ученици и повишаването на професионалната компетентност на спортнопедагогическите кадри работещи в сферата на спортната гимнастика, както и актуалността на избора за изследван проблем, ми дават основание с увереност да предложа на уважаемите членове на научното жури при СУ „Св. Климент Охридски“ да присъдят образователната и научна степен „ДОКТОР“ на **Николина Милкова Танкушева** в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението в детската градина и началното училище по физическо възпитание и спорт).

18.08.2019 г.

Рецензент:

/доц. Георги Игнатов, доктор/